

بسم الله الرحمن الرحيم

روزه بگیرد ، صاحب عروة قائل است که کفاره تاخیر بر گردن او نیست ولی أحوط این است که کفاره بدهد .

اما فرع اول ؛ در مورد کسی است که عمدرا روزه نگرفته و تا سال بعد هم قضای آن را به جا نیاورده که گفتم او هم باید قضا را به جا آورد و هم کفاره تاخیر را و هم کفاره روزه نگرفتنش را بپردازد . امام قدس سره هم به همین قائل است ولی آیة الله بروجردی در این مورد قائل است که أقوی عدم وجوب فدیه است . خوب واما عرض کردیم اخباری که بر این مطلب دلالت دارند در باب ۲۵ از ابواب احکام شهر رمضان ذکر شده اند ، خبر اول از این باب ۲۵ ای ن خبر است : « مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ عَنْ عَلَيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِيهِ عَمِيرٍ عَنْ حَمَادَ عَنْ حَرِيزَ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرَ وَأَبِيهِ عَبْدِ اللَّهِ (ع) قَالَ سَأَلُهُمَا عَنْ رَجُلٍ مَرِضَ فَلَمْ يَصُمْ حَتَّى أَذْرَكَهُ رَمَضَانُ آخَرُ فَقَالَا إِنْ كَانَ بِرَآءُ ثَمَّ تَوَانَى قَبْلَ أَنْ يُذْرِكَهُ الرَّمَضَانُ الْآخَرُ صَامَ الَّذِي أَذْرَكَهُ وَ تَصَدَّقَ عَنْ كُلِّ يَوْمٍ بِمُدْدٍ مِنْ طَغَامٍ عَلَى مُسْكِينٍ وَ عَلَيْهِ قَضَاوَهُ وَ إِنْ كَانَ لَمْ يَزَلْ مَرِيضًا حَتَّى أَذْرَكَهُ رَمَضَانُ آخَرُ صَامَ الَّذِي أَذْرَكَهُ وَ تَصَدَّقَ عَنِ الْأَوَّلِ لَكُلِّ يَوْمٍ مُدْدٍ عَلَى مُسْكِينٍ وَ لَيْسَ عَلَيْهِ قَضَاوَهُ ». همانطور که می بینید این روایت تصریح می کند به اینکه اگر کسی در یک ماه رمضان قضایی به گردنش افتاد و تا سال بعد نگرفت (اگر مرضی اش استمرار نداشت) هم باید قضا را به جا آورد و هم کفاره را که یک مد طعام است برای هر روز بدهد .

خبر بعدی خبر ۲ از همین باب ۲۵ می باشد ، خبر این است : « عنہ (کلینی عن علی بن ابراهیم) عَنْ أَبِيهِ وَ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ إِسْمَاعِيلَ (البیشاوری که استاد کلینی است) عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شَادَانَ جَمِيعًا عَنِ ابْنِ أَبِيهِ عَمِيرٍ عَنْ جَمِيلٍ عَنْ زُرَارَةَ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرٍ (ع) فِي الرَّجُلِ يَمْرَضُ فَيَدْرُكُهُ شَهْرُ رَمَضَانَ وَ يَغْرُجُ عَنْهُ وَ هُوَ مَرِيضٌ وَ لَا يَصْحُحُ حَتَّى يُذْرِكَهُ شَهْرُ رَمَضَانَ آخَرُ قَالَ يَتَصَدَّقُ عَنِ الْأَوَّلِ وَ يَصُومُ الثَّانِيَ فَإِنْ كَانَ صَحًّا فِيمَا بَيْنَهُمَا وَ لَمْ يَصُمْ حَتَّى أَذْرَكَهُ شَهْرُ رَمَضَانَ آخَرُ صَامَهُمَا جَمِيعًا وَ تَصَدَّقَ عَنِ الْأَوَّلِ ». ر

خبر بعدی خبر ۶ از همین باب است ، خبر این است : « عنہ (شیخ طوسی عن حسین بن سعید) عَنِ الْفَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلَيِّ (علی بن ابی حمزه ی بطانی که بعدا واقفیه شد) عَنْ أَبِيهِ بَصِيرٍ عَنْ أَبِيهِ عَبْدِ اللَّهِ

أَحِبُّ لَهُ تَعْجِيلَ الصَّيَامِ فَإِنْ كَانَ أَخَرَهُ فَلَا يُسَمِّ عَلَيْهِ شَيْءٌ». این خبر سندا ضعیف است و بعلاوه معرض عنه اصحاب است از این رو آن را کنار می گذاریم و نمی تواند با آن اخبار مذکور تعارض کند ، بقیه بحث بماند برای جلسه بعد

و الحمد لله رب العالمين اولاً و آخرًا و صلي الله على
محمد و آله الطاهرين

ع) قال إذاً مرض الرجل من رمضان إلى رمضان ثم صح فإنما عليه لكل يوم أفطره فدية طعام وهو مدد لكل مسنيك قال و كذلك أيضاً في كفاررة اليمين وكفاررة الظهار مدد وإن صح فيما بين الرمضانين فإنما عليه أن يتضى الصيام فإن تهاون به وقد صح عليه الصدقة والصيام جميعاً لـ كل يوم مدد إذاً فرغ من ذلك رمضان ». آية الله بروجردی قائل است که سند به خاطر علی بن آبی حمزه بطائی ضعیف است ، به هر حال این سه روایت مربوط به مريض است ولی امام قدس سره قائل است که این روایات ترك عمدى را هم شامل می شود(در صورتی که بعد از ترك فرد مريض شود و تا سال بعد نتواند روزه بگیرد) ، اما آیة الله بروجردی قائل است که چنین نیست و در نتيجه در فرض مزبور فقط قضا به گردن فرد واجب است ايشان قائل است که مورد این روایات فقط کسی است که از روی عذر و اينکه مريض شده است روزه نگرفته و بعد مرضش تا سال بعد ادامه يافته است و مورد ترك عمدى روزه را شامل نمی شود در نتيجه در ترك عمدى روزه فديه ای وجود ندارد .

بعد صاحب عروة اضافه می کند : « و كذا إن فاته لعذر ألف يل ارفع في أثناء السنة ولم يأت به إلى رمضان آخر متعمداً و عازماً على الترك أو متسامحاً و اتفقاً و لم يستمر ذلك العذر عند الصيق فإنه يجب حينئذ الجمع ». صاحب عروة در این مورد دو فرع را متذکر می شود اول اينکه فردی است که عزم و تصمیم گرفته است که قضای آن را تا ماه رمضان سال بعد به جا نیاورد و دوم اينکه او چنین عزمی ندارد ولی همچنان تنبیلی کرده و به تاخیر می اندازد ، صاحب عروة در این دو صورت قائل است که هم قضا بر گردن اوست و هم کفاره ای تاخیر و دلیل مسئله همان سه روایتی است که خواندیم .

خوب واما در اينجا يك روایت متعارض هم وجود دارد و آن خبر ۷ از همین باب ۲۵ می باشد ، خبر اين است : « بإسناده (شيخ طوسی) عن سعد بن عبد الله عن أخmad بن محمد عن عباد بن سليمان عن سعد بن سعد عن رجل عن أبي الحسن (ع) قال سأله عن رجل يكُون مريضاً في شهر رمضان ثم يصح بعده ذلك فيؤخر القضاء سنة أو أقل من ذلك أو أكثر ما عليه في ذلك قال